

TOIMINTAKERTOMUS 2021

Aivovammaliitto ry

AIOVAMMALIITTO RY:N TOIMINTAKERTOMUS 2021

SISÄLLYSLUETTELO

KATSAUS VUOTEEN 2021.....	4
1. AIOVAMMALIITTO.....	5
TILAT	5
TALOUS- JA HENKILÖSTÖHALLINTO	5
HENKILÖSTÖ JA TYÖTEHTÄVÄT	6
2. VAIKUTTAMINEN JA VIESTINTÄ.....	7
TOIMINNAN KOHDERYHMÄT	7
TOIMINNAN SISÄLTÖ JA TOTEUTUS	7
KEHITTÄMINEN	9
4. JÄSENYHDISTYSTEN TUKEMINEN	10
TOIMINNAN KOHDERYHMÄT	10
TOIMINNAN SISÄLTÖ JA TOTEUTUS	10
KEHITTÄMINEN	11
5. JÄSENPALVELUT	12
TOIMINNAN KOHDERYHMÄT	12
TOIMINNAN SISÄLTÖ JA TOTEUTUS	12
KEHITTÄMINEN	12
6. VERTAIS- JA KOKEMUSTOIMINTA	13
TOIMINNAN KOHDERYHMÄT	13
TOIMINNAN SISÄLTÖ JA TOTEUTUS	13
KEHITTÄMINEN	14
7. KURSSITOIMINTA JA SOPEUTUMISVALMENNUS.....	15
TOIMINNAN KOHDERYHMÄT	15
TOIMINNAN SISÄLTÖ JA TOTEUTUS	15
KEHITTÄMINEN	16
9. HANKKEET.....	17

9.1 TEE KYPÄRÄTEMPPU-PROJEKTI 2018 - 2021	17
TOIMINNAN SISÄLTÖ JA TOTEUTUS	17
9.2 TUKEA AIVOAMMAUTUNEEN LÄHEISELLE -HANKE 2019 - 2021	18
HANKKEEN TAVOITTEET:	18
HANKKEEN KOHDERYHMÄ	18
HANKKEEN TOTEUTUS: VOIMAVARAISTAVAN TUEN MALLI	18
TIEDOTTAMINEN	19
KEHITTÄMINEN	19
<u>10. TALOUS.....</u>	<u>20</u>
TILINPÄÄTÖS.....	20
<u>11. LOPUKSI</u>	<u>21</u>

Katsaus vuoteen 2021

Vuonna 2021 koronaviruksen aiheuttama pandemia ja poikkeusolot vaikuttivat edelleen suuresti Aivovammaliiton toimintaan. Lähitapaamiset yhteistyökumppaneiden ja jäsenistön kanssa jouduttiin suurelta osin perumaan ja/tai siirtämään verkon välityksellä tapahtuviksi. Henkilökunta työskenteli suurimman osan vuodesta etänä.

Aivovamma ei itsessään kuulu varsinaiseen koronaviruksen riskiryhmään, mutta aivovammaisilla henkilöillä voi olla heikentynyttä vastustuskykyä ja muita sairauksia, jotka aiheuttavat heille tavallista suuremman riskin sairastua koronaviruksen aiheuttamaan tautiin. Emme halunneet altistaa jäsenistöämme ja kohderyhmäämme, joten ohjaus ja neuvonta sekä koulutukset toteutettiin suurimmaksi osaksi etäyhteyksien kautta.

Painopistealueet vuodelle 2021 olivat:

- Vertais- ja kokemustoiminta aivovammautuneiden henkilöiden sopeutumisessa vamman jälkeiseen elämään.
- Digitaalisuuden mahdollisuudet osallisuuden lisäämiseksi ja uusien toimintamallien kehittäminen.
- Ennaltaehkäisevä työ tuottamalla tietoa aivovammoista.
- Aivovammoihin liittyvän negatiivisen ja väärän tiedon poistaminen.
- Aivovammautuneiden henkilöiden työelämään palaamisen tukeminen työkokeilupaiikkoja tarjoamalla.

Vuoden 2021 aikana lisäsimme digitaalisten kanavien käyttöä toiminnassamme, mm. vertaistukichatit aivovammautuneille ja läheisille sekä hybridisti tai etänä toteutetut aivovammaluennot ja koulutukset. Asiantuntijaluennot aivovammoista videoitiin, jolloin niihin voi palata oman aikataulunsa ja jaksamisensa mukaisesti. Vertaistukea Aivovammaliitossa pystyi vuoden aikana saamaan chatin ja puhelimen kautta. Lisäksi toteutettiin vertaistuellisia tapahtumia eripuolilla Suomea. Kokemustoimijat olivat mukana tapahtumissamme ja toimintamme suunnittelussa.

Ennaltaehkäisevää työtä teimme mm. aivovammatietoutta lisäävien luentojen ja koulutusten kautta sekä toteutettiin Saarijärven koulun kanssa Tee kypärätempu -tempaus. Viestinnässä aivovammojen ennaltaehkäisevää työtä tehtiin erilaisilla nostoilla, esimerkiksi turvallinen liikkuminen.

Vaikuttamistyötä aivovammatietouden lisäämiseksi teimme vuoden aikana asiantuntijaluentoja ja -tapaamisten kautta. Annoimme lausuntoja lakiesityksiin ja olimme mukana aivovammojen ennaltaehkäisyyn ja kuntoutukseen sekä sosiaaliturvaan liittyvissä suunnitelmissa. Tukea aivovammautuneen läheiselle -hanke päättyi virallisesti 31.12.2021 ja hankkeen materiaalit löytyvät Aivovammaliiton verkkosivuilta.

1. Aivovammaliitto

Aivovammaliitto on aivovammautuneiden ihmisten ja heidän läheistensä valtakunnallinen etujärjestö, jonka tarkoituksena on edistää aivovammautuneiden henkilöiden suoriutumista yhteiskunnassa itsenäisesti ja yhdenvertaisina.

Toiminnan tavoitteena on poistaa aivovammoihin liittyvää negatiivista stigmaa, edistää aivovammaisten henkilöiden ja heidän läheistensä hyvinvointia ja yhteiskunnallista osallisuutta. Aivovammaliitto kehittää aivovammojen tutkimusta ja hoitoa sekä pyrkii ennaltaehkäisemään uusien aivovammojen syntymistä.

Tarkoitusta ja tavoitetta toteutetaan seuraavilla toiminnoilla:

- tiedotus ja koulutus
- vaikuttamistyö
- neuvonta ja ohjaustyö
- vertaistukitoiminta
- kokemustoiminta
- kurssitoiminta
- sopeutumisvalmennus
- yhdistystoiminnan tuki
- yhteistyö muiden vammaisjärjestöjen ja viranomaisten kanssa.

Aivovammaliiton ylintä valtaa käyttää kevät- ja syysliittokokoukseen osallistuvat viralliset liittokokousedustajat. Liittokokous valtuuttaa päätöksen teon käytännön tasolla Aivovammaliiton hallitukselle. Hallitukseen kuuluu puheenjohtajan lisäksi kuusi (6) varsinaista jäsentä ja kuusi (6) yleisvarajäsentä. Varsinaisista jäsenistä yksi nimitetään varapuheenjohtajaksi. Hallitus kokoontui viisi (5) kertaa vuoden aikana, suurin osa kokouksista järjestettiin etäyhteydellä.

Työvaliokunta, jonka muodostavat puheenjohtajat ja toiminnanjohtaja sekä tarvittaessa kutsuttava asiantuntija, täydentää hallituksen kokouskäytäntöä valmistelemalla tarvittaessa sille asioita päätettäviksi. Työvaliokunta kokoontui kuusi (6) kertaa vuoden 2021 aikana.

Koronaviruksen aiheuttaman pandemiatilanteen vuoksi Aivovammaliiton sääntömääräinen kevätilittokokous pidettiin kokonaan etänä ja syysliittokokous pidettiin hybridinä, jossa viralliset liittokokousedustajat olivat valtakirjavaltuutuksin joko paikan päällä tai etänä.

Tilat

Aivovammaliiton toimisto sijaitsee Helsingin Malmilla, Malminkaari 5:ssä hyvien kulkuyhteyksien varrella.

Talous- ja henkilöstöhallinto

Liiton talouden peruskiven muodostavat STEAn avustukset; yleisavustus (Ay) sekä kohdeavustus (Ak) kurssitoimintaan, vertais- ja kokemustoimintaan ja jäsenjärjestöavustukseen. Lisäksi vuonna 2021 liitolla oli yksi hanke (C). Muita tulonlähteitä ovat sopeutumisvalmennuskurssit vakuutusyhtiöiden maksusitoumuksilla, omatoiminen varainhankinta, jäsenmaksut, koulutus- ja aineistotuotot sekä osallistumismaksut tilaisuuksiin.

Vuonna 2021 henkilöstöä oli yhteensä 10, ja lisäksi sopeutumisvalmennuksessa ja kursseilla työskenteli 11 kurssityöntekijää tai asiantuntijaa. Liitossa työskenteli neljä työkokeilijaa ja yksi palkkatuettu työntekijä. Työntekijöiden kanssa käytiin vuoden aikana kaksi kehityskeskustelua ja toteutettiin henkilöstökysely sekä kartoitettiin koulutustarpeita. Työnohjaus toteutettiin koko henkilökunnalle ryhmätyönohjauksena. Henkilöstön kehittämis- ja työhyvinvointipäivä järjestettiin syksyllä 2021.

Henkilöstö ja työtehtävät

Toiminnanjohtaja: talous ja henkilöstöhallinto, viestintä, vaikuttaminen ja varainhankinta sekä sidosryhmäyhteistyö.

Viestintävastaava/päätoimittaja: viestintä ja tiedottaminen sekä kouluttaminen.

Järjestöassistentti: jäsenpalvelu-, viestintä- ja toimistotehtävät.

Järjestösuunnittelija: yhdistystoiminnan tuki, vapaaehtoistoiminnan kehittäminen ja varainhankinta.

Suunnittelija: vertaistukitoiminta ja läheisten tapahtumat.

Suunnittelija: kokemustoiminta, nuorten toiminta ja tapahtumat.

Kuntoutussuunnittelija: sopeutumisvalmennus ja kurssitoiminta.

Projektikoordinaattori: hankkeen kokonaiskoordinointi (Tee kypärätempu - ja Tukea aivovammutuneen läheiselle -hankkeet).

Projektisuunnittelija: hankkeen suunnittelu ja toteutus (Tukea aivovammutuneen läheiselle -hanke).

2. Vaikuttaminen ja viestintä

Toiminnan kohderyhmät

Vaikuttamistyö ja viestintä ovat Aivovammaliiton perustoimintaa, jonka kohderyhmänä ovat:

- aivovammautuneet henkilöt ja heidän läheisensä
- valtakunnallisella, maakunnallisella ja kuntatasolla olevat päättäjät, jotka ovat keskeisessä asemassa, kun vaikutetaan aivovamman saaneen henkilön elämänlaatuun
- sosiaali- ja terveystieteiden ammattilaiset ja opiskelijat
- vakuutusyhtiöt ja työeläkelaitokset
- kaikki kansalaiset ennaltaehkäisevän työn ja aivovammatietouden lisäämisen näkökulmasta.

Toiminnan sisältö ja toteutus

Vaikuttamistoiminnan ja viestinnän tavoitteena on mahdollistaa aivovammautuneille henkilöille yhdenvertaiset osallistumisen mahdollisuudet yhteiskunnassa, tuottaa luotettavaa tietoa aivovammoista, niiden hoidosta ja ennaltaehkäisystä. Kaikessa toiminnassamme hyödynnetään kokemustietoa ja osallistetaan kohderyhmä vaikuttamistyöhön.

VIESTINTÄKANAVA	MÄÄRÄ
Aivovammaliiton Facebook seuraajamäärä	2313
Aivovammaliiton Instagram seuraajamäärä	1550
Aivovammaliiton Twitter-tilin seuraajamäärä	1654
Aivovammaliiton verkkosivujen katselukerrat ja aktiiviset käyttäjät (touko-joulukuu, tilastointi verkkosivu-uudistuksen jälkeen)	85500 katselukertaa ja 18500 käyttäjää
Netti-Aivoituksen katselukerrat ja aktiiviset käyttäjät (touko-joulukuu, tilastointi verkkosivu-uudistuksen jälkeen)	1370 katselukertaa ja 520 käyttäjää
Mediaosumien määrä	1500 osumaa 254 eri mediaa 5000 osumaa sosiaalisessa mediassa ja 58 eri profiilia jakanut
Aivoitus-lehden lukijamäärä	10 000 76 % vammautuneita 16 % läheisiä 3 % ammattilaisia 5 % muita
Sähköinen uutiskirje (8 kpl) vastaanottajamäärä/uutiskirje	514 vastaanottajaa
Sähköinen jäsenkirje (aloitus syksyllä, 3 kpl) vastaanottajamäärä/uutiskirje	1416 vastaanottajaa
Tiedotteet kansanedustajille	3 kpl

Lehdistötiedotteet	18 kpl
--------------------	--------

- Aivoitus-lehti ilmestyi suunnitellusti painettuna neljästi vuodessa teemoinaan: Vaikeuksien kautta voittoon, nuoret ja aiovamma, läheiset ja omaishoitajat, vertaistuen voima. Aikakauslehtien liitto teetti lukijatutkimuksen, jonka tulokset olivat loistavat. Aivoitus sai tutkimuksessa mukana olleista lehdistä (14 kpl) toiseksi parhaan arvosanan. 81 % Aiovammaliiton jäsenistä lukee jokaisen Aivoitus-lehden numeron, ja 83 % lukee jokaisen numeron useammin kuin kerran. 86 % mielestä Aivoitus vaikuttaa myönteisesti heidän mielikuvaansa Aiovammaliitosta. 84 % lukijoista haluaa lehensä painettuna.
- Netti-Aivoitukseen tulee lyhennettyjä artikkeleita printistä sekä pelkästään verkossa julkaistua materiaalia.
- Lehdistötiedotteiden aiheina oli mm. Aiovammaviikon kasvon Laura Ärlingin ja Aivoviikon kasvon Salla Ollilan tarinat, korona ei aiheuta aiovammaa, aiovammojen diagnosoinnin haasteet, aiovammat urheilussa, Tukea aiovammautuneen läheiselle -projektin kuulumiset sekä toimeentulon haasteet ja ongelmat vakuutusyhtiön kanssa. Lehdistötiedotteiden avausprosentti oli keskimäärin 25 %. Tiedotejakelupalvelun mukaan keskimääräinen ja onnistunut avausprosentti on 15 %, tavoiteltava 20–25 % ja yli 25 % on erinomainen tulos.
- Aiovamma 2021 -tietokiertue järjestettiin keväällä webinaarina. Sitä katsoi 718 ihmistä. Molemmat luennot on tallennettu YouTubeen. Syksyllä järjestettiin Aiovamma -tietokiertue Oulussa, joka striimattiin etäosallistujille.
- Aiovammapoliklinikoiden ensitietopäiviin osallistuttiin Oulussa ja Tampereella.
- Liitosta oli edustus Pysy pystyssä -kampanjatyöryhmässä, joka keskittyy turvalliseen talvijalankulkuun. Työryhmässä työstiin mm. erilaista materiaalia ja sosiaalisen median julkaisuja kampanjan tueksi.
- Esitteet: Selkomukautettu versio Avainasiaa aiovammasta -esitteestä ilmestyi.
- Opinnäytetöitä: psyykinen tuki nuorelle, kun vanhempi on aiovammautunut, lievästi aiovammautuneen henkilön läheisen tukeminen ja ohjaaminen, lisäksi opinnäytetöitä ohjattiin mm. aiheista aiovammautuneiden kokemuksia hoidosta ja kuntoutuksesta ja vertaistukiohjaajakoulutuksen perehdytysvideo.
- Yhteistyö yliopistollisten sairaaloiden aiovammapoliklinikoiden ja keskussairaaloiden neurologian poliklinikoiden kanssa.
- Tutkimusyhteistyön suunnitelmat Oulun yliopiston ja kahden tutkijan kanssa. Näistä saamme lisätietoa vuoden 2022 aikana.
- Lausunnot:
 - liikenneturvajärjestelmäsuunnitelma vuosille 2021-2032
 - rakennetun ympäristön esteettömyyden tulevaisuuden lainsäädäntö- ja ohjaustarpeet
 - hallituksen esitys laiksi osatyökykyisten työllistymistä tukevan erityistehtäväyhtiön perustamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laiksi
 - esteettömyysdirektiivilausunto
 - Kelan toiminnan kehittäminen
 - tulevaisuuden kehittämistyö, VTM
- Sähköinen uutiskirje julkaistiin kahdeksan kertaa vuoden 2021 aikana ja sen vastaanottajamäärä on kasvanut 514 henkilöön, joista suurin osa on ammattilaisia. Uuden uutiskirjetyökälyn myötä myös uutiskirjeen ulkonäköön on voitu panostaa, jolloin se on nyt liiton brändin mukainen. Aiheina olivat muun muassa liiton hankkeiden kuulumiset, kurssitoiminta, liiton tapahtumat ja muut ajankohtaiset asiat. Uutiskirjeistä ohjattiin verkkosivuille lisätiedon lukemiseksi.
- Syksyllä aloitettiin julkaista myös sähköistä jäsenkirjettä, jota lähetettiin kolme kertaa syksyn aikana kaikille, joilla on jäsenrekisterissä ilmoitettu sähköpostiosoite. Vastaanottajia on noin 1400. Jäsenkirjeissä kerrottiin muun muassa liiton toiminnasta ja tapahtumista, vertaistuesta, kurssitoiminnasta sekä aiovammayhdistysten toiminnasta. Jäsenkirjeestä on muodostunut jo

tärkeä tiedotuskanava jäsenistön suuntaan ja sen avulla ohjataan katsomaan lisätietoa myös verkkosivuilta.

Kehittäminen

Vaikuttamistyö on jatkossakin pääasiallinen tehtävämme ja pyrimme lisäämään tietoisuutta aivovammojen ennaltaehkäisystä ja lisäämään aivovammaisten henkilöiden yhdenvertaisuutta. Viestinnän monimuotoisuutta ja saavutettavuutta tullaan parantamaan entisestään yhteiskehittämällä ja tekemällä sitä yhdessä kohderyhmän kanssa. Lisätään tiedotteiden määrää, sillä tiedotejakelupalvelu helpottaa tiedotteiden lähettämistä ja kohdentamista. Lisätään erityisesti paikallisyhdistysten ja toimintaryhmien toiminnasta tiedottamista heti, kun koronatilanne sallii tapahtumien järjestämisen.

Aivoitus-lehden kehittäminen nivoutuu verkkosivujen kehittämiseen. Saavutettavuusdirektiivi otettiin huomioon uudistuvien verkkosivujen myötä. Verkossa olevat lehtien pdf-versiot oli tarkoitus muuttaa äänilehdiksi, mutta ne päädyttiin korvaamaan netti-Aivoituksella. Verkkootikkeiden yhteyteen liitetään linkki lisätiedon lähteille.

Liiton verkkosivut (aivovammaliitto.fi) uudistettiin keväällä saavutettavampaan muotoon. Verkkosivu-uudistukseen on osallistunut myös kohderyhmän edustajia. Verkkosivuilta on haettu eniten tietoa muun muassa aivovammoista ja Aivovammaliiton tarjoamasta tuesta. Verkkosivujen käytettävyydestä on kerätty palautetta ja sen perusteella niitä kehitetään edelleen.

Aivovammayhdistysten omien verkkosivujen (aivovammayhdistykset.fi) uudistusprojekti käynnistettiin kesällä ja sivustot julkaistiin joulukuussa. Yhdistysten aktiivitoimijat ovat osallistuneet verkkosivu-uudistukseen koko projektin ajan, ja kehittämistyö jatkuu edelleen yhdessä yhdistysaktiivien kanssa. Aivovammayhdistykset.fi-verkkosivustolla yhdistykset kertovat toiminnastaan jäsenistölle ja vastaavat sivujensa sisällöistä itse. Yhdistyksiä tuetaan omien verkkosivujensa päivittämisessä.

Uutiskirjeen ja jäsenkirjeen avausprosentit ja edelleen klikkausten määrät ovat huomattavasti suurempia kuin keskimäärin vastaavilla toimijoilla, mikä kertoo sähköisten kirjeiden tärkeydestä ja kiinnostavuudesta kohderyhmilleen.

Viestinnän kehittämistyö täysimääräisesti toteutuakseen vaatii rahaa ja tekeviä käsiä. Viestinnän jatkuva kehittäminen on kuitenkin tärkeää, sillä Aivovammaliiton tultua aiempaa tunnetummaksi, meiltä odotetaan yhä parempaa ja monipuolisempaa palvelua. Viestintä on mainio keino vastata jäsenkunnan odotuksiin.

4. Jäsenedistysten tukeminen

Toiminnan kohderyhmät

Toiminnan kohderyhmiä ovat 11 jäsenyhdistystä. Jäsenedistyksillä on toimintaa noin 30 paikkakunnalla ympäri Suomen. Jäsenedistykset toimivat vapaaehtoisvoimin ja suurin osa vapaaehtoisista on itse aivovammautuneita tai heidän läheisiään. Vapaaehtoisia yhdistystoimijoita on noin 100, joiden toimenkuvat vaihtelevat yhdistyshallinnon tehtävistä vertaistukiryhmien ohjaamiseen sekä tapahtumien järjestämiseen.

Toiminnan sisältö ja toteutus

Toiminnan tavoitteena oli tukea yhdistyksiä suoriutumaan itsenäisemmin yhdistystoiminnan vapaaehtoistehtävissä sekä tukea yhdistystoiminnassa olevien vapaaehtoisten jaksamista. Aivovammaliitto tarjosi tukea ja neuvontaa vuoden aikana kaikille jäsenyhdistyksille. Jäsenedistyksille jaettiin STEAn myöntämää jäsenjärjestöavustusta vuoden 2021 aikana 8000 €. Jäsenjärjestöavustukset myönnettiin vertaistukitoiminnan kehittämiseen ja järjestämiseen sekä aivovammatietoisuuden lisäämiseen.

Jäsenjärjestöavustuksen lisäksi yhdistyksiä on tuettu seuraavilla toiminnoilla:

- Matalan kynnyksen puhelinohjausta ja sähköpostitse annettua neuvontaa sekä ohjausta yhdistystoimijoille (avunpyyntöjä noin 150 kpl/vuosi/yhdistystuesta vastaavalle järjestösuunnittelijalle). Matalan kynnyksen tukea annettiin yhdistyksille esimerkiksi yhdistyshallinnon hoitamisesta, jäsenjärjestöavustuksesta, toimintaryhmäasioissa ja tiedotusasioissa.
- Keväällä yhdistyksille pidettiin valtakunnallinen verkkokoulutus Teams-sovelluksen käytöstä, jotta vapaaehtoisilla olisi riittävät taidot käyttää Teamsia yhdistystoiminnassa. Kouluttajana oli Emilia Osmala Osanasta. Lisäksi keväällä järjestettiin koulutus jäsenjärjestöavustuksen hakemisesta, käytöstä ja raportoinnista sekä yhdistystoimijoiden etäkahvit aiheena: mitä korona-aikana voidaan yhdistyksessä tehdä.
- Syksyllä järjestettiin kaksiosainen koulutus aiheista positiiviset tunteet ja positiivinen vuorovaikutus. Koulutus järjestettiin Teamsin kautta ja kouluttajana toimi Viena Loire-Pohjakallio Tietoisesti-yrityksestä.
- Uutena toimintamuotona aloitettiin syksyllä yhdistysten matalan kynnyksen popup -koulutukset, joissa aiheina olivat: toiminnan suunnitteleminen, pienkeräykset ja varainhankinta ja sosiaalinen media: mitä, missä, milloin?
- Muita yhdistyskohtaisia tukitapaamisia puhelu- ja sähköpostineuvonnan lisäksi olivat mm. vapaaehtoisille yhdistyshallinnon perehdytyskoulutus, avustushakemusten teossa avustaminen, etäkahvien järjestelyt, Teamsin käytön etäapu.
- Puheenjohtajille järjestettiin Teams-palaverit kymmenen kertaa vuodessa. Palaverissa aiheina olivat esimerkiksi yhdistysten kuulumiset, jäsenrekisteri- ja verkkosivu-uudistukset, Aivovammaliiton eri työntekijöiden terveiset yhdistyksille ja yhdistyshallinnon ajankohtaiset asiat.
- Yhdistyshallintoa tukeva yhdistystiedote lähetettiin kahdeksan kertaa vuoden aikana.
- Aivoituksen yhdistyspalsta koottiin yhdistysten tiedotuksen tukena neljä kertaa vuodessa.
- Verkostoyhteistyötä tehtiin Neurologisten vammaisjärjestöjen (Parkinsonliitto ja Neuroliitto) kanssa yhteisessä näkyvyyttempauksessa Päijät-Hämeen Keskussairaalassa.

Kehittäminen

Yhdistysaktiivien toiveita kuunnellaan jatkuvasti eri tapaamisissa ja puheenjohtajien kuukausittain järjestettävissä Teams-tapaamisissa. Yhdistyksiltä nousseita toiveita on pyritty huomioimaan erityisesti koulutuksia suunniteltaessa, jäsenrekisterin kehittämisprojektissa sekä verkkosivujen kehittämistyössä. Uutena toimintamuotona otettiin syksyllä käyttöön matalan kynnyksen popup-koulutukset, joiden tarkoituksena on tarjota vapaaehtoisille tunnin mittaisia katsauksia eri aiheiden parissa. Ajatuksena on järjestää koulutuksen alkuun pieni alustus ja sen jälkeen yhdessä yhdistysvapaaehtoisten kanssa keskustella aiheesta. Toimintaa tullaan jatkamaan vuoden 2022 aikana. Lisäksi on tärkeä aktivoida jatkossa enemmän myös toimintaryhmien ohjaajia ja antaa heille enemmän tukea toimintaan myös Teams-tapaamisten muodossa.

Aivovammaliiton ja aivovammayhdistysten yhteisen jäsenrekisterin muutosprojekti aloitettiin vuonna 2021. Vanhan Sebacon-jäsenrekisterin tilalle vaihdettiin Sense-rekisteri. Sense vastaa paremmin Aivovammaliiton ja jäsenyhdistysten tarpeisiin. Senseen on rakennettu jäsenrekisterin lisäksi oma tietosuojasetuusten mukainen kurssirekisteri. Yhdistysten osalta rekisterissä on huomioitu mahdollisimman helppokäyttöiset toiminnot ja Aivovammaliiton tarvitsemia toimintoja on päivitetty. Vuoden loppuun mennessä kehitystyö oli jo pitkällä ja rekisteri saatiin käyttöön vuoden 2022 alkupuolella.

5. Jäsenpalvelut

Toiminnan kohderyhmät

Aivovamman saaneet henkilöt ja heidän läheisensä, paikallisyhdistysten vapaaehtoiset ja Aivovammaliiton jäsenet sekä ammattilaiset.

Toiminnan sisältö ja toteutus

Jäsenpalvelu antaa tietoa kohderyhmille Aivovammaliiton palveluista sekä ohjaa tarvittaessa eteenpäin. Aivovammaliiton jäsenpalvelu koostuu erityyppisistä neuvontapalveluista yksilö- ja yhdistysjäsenelle, jäsenyhdistyksille sekä muille kuin jäsenille. Aivovammautuneita ja heidän läheisiään opastetaan ja neuvotaan myös mm. jäsenyyteen liittyvissä asioissa (jäsenrekisteripalvelu).

Kuntoutukseen ja palvelujärjestelmiin liittyvät kysymykset ohjataan Neuroneuvontaan, joka auttaa mm. sosiaali- ja terveystalvokysymyksissä sekä sosiaaliturvaetuskysymyksissä. Neuroneuvonta toteutetaan yhteistyössä Neuroliiton ja Parkinsonliiton kanssa. Kohderyhmämme otti Neuroneuvontaan yhteyttä 141 kertaa vuoden 2021 aikana. Yhteydenottajista 67 % koki saaneensa vastauksen asiaansa heti ja 24 %:n tilanne oli niin monimuotoinen, että sen hoitamista oli jatkettu yhdessä vielä yhteydenoton jälkeen.

Aivovammaliitto ylläpitää yhdistyslain mukaista jäsenrekisteriä yhdessä jäsenyhdistysten kanssa. Yhdistystoimijoita tuetaan jäsenrekisterin käyttämisessä.

Uusille jäsenille toimitetaan tietopaketti, joka sisältää tervetulokirjeen lisäksi ajankohtaista materiaalia. Koronatilanteessa uusille jäsenille on lähetetty sähköpostitse tervetulokirje ja opastettu tutustumaan liiton palveluihin ja jäsenyhdistysten toimintaan. Kohderyhmät voivat tilata jäsenpalvelusta Aivovammaliiton materiaaleja.

Kehittäminen

Jäsenmäärä oli vuoden vaihteessa noin 2208. Vaikka jäsenmäärä ei ole kasvanut, neuvonnan ja ohjauksen tarve on kuitenkin kasvanut entisestään. Jäsenpalveluun (järjestöassistenttiin) on otettu yhteyttä noin 420 kertaa vuoden aikana. Yhteydenotoista suuri osa, 35 % (n. 200 kpl), koski jäsenasioita. Lisäksi yhteydenottoja tuli mm. yhdistystoimijoilta esim. jäsenrekisteri- ja verkkosivuasioissa sekä ammattilaisilta. Puhelin- ja sähköpostineuvontaa annetaan edelleen, mutta aiempaa enemmän jaetaan tietoa myös muissa Aivovammaliiton viestintäkanavissa, jotta tietoa saadaan tuotettua suuremmalle määrälle ihmisiä. Jäsenistöille tehdään jäsenkyselyitä, joiden perusteella sekä kohderyhmiltä saadun palautteen perusteella toimintaa kehitetään kohderyhmälle tarpeita vastaavaksi. Sähköinen jäsenkirje otettiin käyttöön syksyllä (ks. kohta Viestintä). Jäsenrekisteriuudistus käynnistettiin vuoden 2021 aikana ja uusi rekisteri julkaistiin vuoden 2022 alkupuolella.

6. Vertais- ja kokemustoiminta

Toiminnan kohderyhmät

Aivovammaliitto ry:n vertaistuki- ja kokemustoiminnan kohderyhmiä ovat:

- aivovammautuneet nuoret ja nuoret aikuiset,
- aivovammautuneiden ihmisten läheiset,
- aivovammautuneet ihmiset (ei ikään sidottu),
- vapaaehtoiset vertaistuki- ja kokemustoimijat sekä
- sosiaali- ja terveysalan toimijat.

Toiminnan sisältö ja toteutus

Vuonna 2021 Aivovammaliiton vertaistuki- ja kokemustoimintaa toteutettiin suunnitelmallisesti ja koordinoitusti STEAn (Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskuksen) kohdennetulla toiminta-avustuksella. Aivovammaliiton vertaistuki- ja kokemustoiminnan käyttötarkoitus on aivovammautuneiden henkilöiden sekä heidän läheistensä vertaistuki- ja kokemustoiminnan koordinointi, vakiinnuttaminen sekä kehittäminen ja näihin liittyvien tapahtumien, leirien, koulutusten ja virkistyksen järjestäminen vuosina 2020–2022.

Vuonna 2021 vertaistuki- ja kokemustoiminnan toimintaan osallistuneiden yhteenlaskettu määrä oli 1185 ihmistä (kokonaismäärässä on huomioitu kaikki kohteen kohderyhmät). Yksilöllistä tukea tarjottiin puhelimitse, sähköpostitse, kohdatessa tai sosiaalisen median kautta 897:lle ihmiselle. Yhteydenottoja tuli aivovammautuneilta ihmisiltä, heidän läheisiltään, vapaaehtoisilta vertaistuki- tai kokemustoimijoilta, sosiaali- ja terveysalan ammattilaisilta, alan opiskelijoilta ja ihmisiltä, jotka halusivat lisää tietoa aivovammoista tai Aivovammaliiton toiminnasta.

Vertaistuellisia tapahtumia vuonna 2021 järjestettiin kasvokkain kohtaavina yhteensä neljä kertaa:

- Pääfest 2021 nuorille ja nuorille aikuisille, joilla on aivovamma,
- Virkisty vertaisten kanssa -tapahtuma aivovammautuneille ihmisille ikään katsomatta,
- Voimaa vapaaehtoisille -virkistystapahtuma Aivovammaliiton koulutetuille vapaaehtoisille vertaistuki- ja kokemustoimijoille ja
- Lapin lumo -tapahtuma aivovammautuneille ihmisille yhteistyössä TATU ry:n kanssa (tapaturmaisesti tai potilasvahingon kautta vammautuneiden ja sairastuneiden lasten ja nuorten sekä heidän läheistensä tukiyhdistys).

Neljään vertaistuelliseen tapahtumaan osallistui yhteensä 81 ihmistä. Läheisten viikonloppu jouduttiin perumaan vuonna 2021 Covid19-pandemian kiihtymisvaiheessa tapahtumaan ilmoittautuneiden terveyttä turvataksemme ja osallistuaksemme koronatartuntojen ennaltaehkäisyyn.

Vuonna 2021 järjestettiin verkkovertaiskohtaamisia kohderyhmille yhteensä kahdeksan kertaa, joihin osallistui 111 ihmistä. Vertaistuki-chat toteutui 41 kertaa ja niihin osallistui vapaaehtoisten chat-ohjaajien ohjaamana 69 osallistujaa. Chat-alusta siirrettiin Tukinet.net-palvelusta Ninchattiin Aivovammaliiton verkkosivujen kautta toteutuvaksi, joka lisäsi palvelun saavutettavuutta ja helppokäyttöisyyttä. Vapaaehtoisille järjestettiin verkossa 12 koulutusta, joihin osallistui yhteensä 120 liiton vapaaehtoista vertaistuki- ja/tai kokemustoimijaa. Tällä tavoin pyrittiin ylläpitämään ja yhä vahvistamaan yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemusta yhteisössämme, myös pandemia-aikana.

Vapaaehtoisten toiminnanohjauksia ryhmämuotoisina toteutui verkossa/kasvokkain yhteensä 29 kertaa ja niihin osallistui 176 vapaaehtoista. Vertaistukihenkilöiden peruskoulutus järjestettiin vuonna 2021 kerran, jossa koulutettiin 10 uutta vertaistukihenkilöä. OLKA-toiminnan Toivo-sovellukseen koulutettiin kaksi vapaaehtoista vertaistukihenkilöä uutena vertaistuen mahdollisuutena ja muotona Aivovammaliitossa. Vapaaehtoisten kokonaismäärä oli 31.12.2021 yhteensä 124 koulutettua vertaistuki- ja kokemustoimijaa.

Vuoden 2021 aikana Aivovammaliitto ry oli mukana neljässä Kokemustoimintaverkoston koordinoimassa kokemustoimijoiden peruskoulutuksessa, joista kahdessa oli Aivovammaliitolta työntekijä kouluttamassa. Koulutuksista valmistui Aivovammaliitolle kuusi uutta kokemustoimijaa. Aivovammaliitto järjesti kokempuhujan yhteensä viiteen tilaisuuteen, joissa oli yhteensä noin 200 kuulijaa. Tämän lisäksi Aivovammaliiton kokemustoimijat tekivät keikkoja kokemustoimijoina itsenäisesti. Korona supisti jonkin verran mahdollisuuksia toimia kokemustoimijana, mutta toisaalta otimme jo askelia verkkovälitteiseen toimintaan webinaarin ja hybridinä toteutettujen kokempuheiden muodossa.

Vertais- ja kokemustoiminnan vuosi päättyi vapaaehtoisten kiitosjuhlaan, joka järjestettiin verkossa yhteistyössä koomikko Arimo Mustosen kanssa.

Kehittäminen

Vapaaehtoisten osallistaminen kehittämistoimintaan vahvistui vuoden 2021 aikana ja digitaalisia toimintoja kehitettiin ja niiden kehittäminen jatkuu edelleen vuonna 2022. Vertaistuellisia kohtaamisia vahvistettiin pandemia-aikana Vertaistukilinjan toiminnan aloittamisella lokakuussa 2021 (toimintaan koulutettujen vapaaehtoisten tarjoama puhelintuki kaksi kertaa viikossa tiistaisin ja keskiviikkoisin, kaksi tuntia kerrallaan). Kaikki toiminta Aivovammaliiton vertaistuki- ja kokemustoiminnassa on tarvelähtöistä ja kohderyhmien toiveita kunnioittavaa. Vapaaehtoiset osallistuivat toimintamme kehitystyöhön ja olivat keskeisessä roolissa myös tapahtumien ja toiminnan suunnittelussa sekä toteuttamisessa. Monitoimijaisesti yhteiskehitämme ja arvioimme Aivovammaliiton vertaistuki- ja kokemustoimintaa laajassa verkostossa yhdessä kohderyhmien ja kolmannen sektorin ammattilaisten kanssa.

7. Kurssitoiminta ja sopeutumisvalmennus

Toiminnan kohderyhmät

Toiminnan kohderyhmä on Suomessa asuvat yli 18-vuotiaat aivovamman saaneet henkilöt ja heidän läheisensä. Perhekurssille voi osallistua myös alaikäisiä lapsia.

Toiminnan sisältö ja toteutus

Kurssitoiminnan ja sopeutumisvalmennuskurssien tavoitteena on lisätä aivovammutuneiden henkilöiden ja heidän läheistensä tietoa ja ymmärrystä aivovammasta, siihen liittyvistä oireista ja arjen sujumiseen vaikuttavista asioista keskusteluiden, neuvonnan ja ohjauksen avulla. Kurseilla pyritään vahvistamaan voimavaroja arjesta selviytymiseen, tuetaan oman elämäntilanteen jäsentämiseen, omien tavoitteiden saavuttamiseen ja yhteiskunnalliseen osallisuuteen. Vertaistukea hyödyntävän kurssitoiminnan työmuotona on sosiaalinen vahvistaminen ja osallistaminen, joka yhdistää ammatillisen tuen ja vertaisten voimavarat. Toiminnassa vammautunutta ihmistä ja hänen läheistään tuetaan ja ohjataan kokonaisvaltaisesti ammatillisen tuen ja vertaisuuden avulla. Vertaiskokemuksia jaetaan ohjatusti voimavarakeskeisellä työotteella. Kokemustietoa hyödynnetään kurssien toteutuksen kaikissa vaiheissa. Kurssitoiminta on asiakkaiden tarpeisiin vastaavaa toimintaa.

Toimintavuonna järjestettiin seitsemän STEAn rahoittamaa kurssia ja yksi vakuutusyhtiöiden maksusitoumuksilla järjestettävä sopeutumisvalmennuskurssi. Kaksi kurssista järjestettiin yhteistyössä Neuroliiton kanssa. Kaksi STEAn kurssia ja kaksi sopeutumisvalmennuskurssia jouduttiin perumaan vähäisen hakijamäärän vuoksi. Yhteistyötä tehtiin Neuroliiton ja Tatu ry:n kanssa.

Vammautuneille tarkoitetut kurssit:

- Äijäkurssille 19.-22.5.2021 osallistui viisi osallistujaa, kaksi kokemustoimijaa ja kaksi kurssiohjaajaa. Kurssille haki 11 henkilöä, joista valittiin kahdeksan ja kolme jäi pois kurssilta viime hetkellä.
- Verkkokurssi 1 järjestettiin yhteistyössä Neuroliiton kanssa 31.5.-4.6.2021. Kurssille osallistui kaksi osallistujaa Aivovammaliiton kautta ja kaksi osallistujaa Neuroliiton kautta sekä kurssiohjaajat molemmista liitoista. Kurssi oli ensimmäinen verkkokurssi Aivovammaliitossa.
- Voimavarakurssi yksin asuville järjestettiin 9.-13.8.2021. Kurssille osallistui kahdeksan osallistujaa ja kaksi kurssiohjaajaa. Kokemustoimija ja ulkopuolinen asiantuntija vierailivat yhtenä päivänä. Kurssille haki 13 hakijaa.
- Naisten kesken -kurssille 25.-28.8.2021 osallistui yhdeksän osallistujaa, yksi kokemustoimija ja kaksi kurssiohjaajaa. Kurssille haki 17 hakijaa, joista 10 valittiin ja yksi jäi pois viime hetkellä.

Vammautuneille kuntoutujille yksin tai yhdessä läheisen kanssa:

- Perhekurssi järjestettiin 7.-11.6.2021. Kurssille osallistui neljä perhettä, joissa oli 15 henkilöä. Kurssilla toimi myös kaksi kurssiohjaajaa ja kolme lastenohjaajaa sekä vieraili kokemustoimijat ja neuropsykologi. Kaikki hakeneet valittiin kurssille.
- Parikurssi järjestettiin yhteistyössä Neuroliiton kanssa. Kurssille osallistui kuusi henkilöä Aivovammaliiton kautta ja kuusi henkilöä Neuroliiton kautta sekä kaksi kurssiohjaajaa. Aivovammaliiton kautta kurssille haki 14 henkilöä.
- Väsyvyyskurssille 11.-15.10.2021 osallistui 12 henkilöä ja kaksi kurssiohjaajaa. Kaksi kokemustoimijaa ja neuropsykologi vierailivat kurssilla yhtenä päivänä. Kurssille haki 16 hakijaa, joista 13 valittiin ja yksi jäi pois viime hetkellä.

Sopeutumisvalmennuskurssit:

- Sopeutumisvalmennuskurssi vastavammautuneille järjestettiin 22.-26.11.2021. Kurssille haki 15 hakijaa, joista 12 valittiin ja kaikki heistä osallistuivat. Kurssilla toimi myös kaksi kurssiohjaajaa ja vieraili kaksi kokemustoimijaa sekä neuropsykologi.

Peruuntuneet kurssit:

- Mitä nyt -kurssi siirrettiin huhtikuulta marraskuulle. Kurssille haki 14 hakijaa, mutta riittävä määrä hakijoista ei täyttänyt valintakriteerejä, joten kurssi jouduttiin perumaan. Hakijat ohjattiin hakemaan keväällä 2022 kurssille uudelleen.
- Sopeutumisvalmennuskurssi pariskunnille 6.-10.9.2021 jouduttiin perumaan. Kurssille haki 12 hakijaa, mutta kuusi heistä perui hakemuksensa. Kurssille ei näin ollen saatu riittävästi osallistujia.
- Sopeutumisvalmennuskurssi perheille 14.-18.6.2021 haki kaksi hakijaa. Kurssi jouduttiin perumaan.
- Verkkokurssi 2 1.-5.11.2021 jouduttiin perumaan. Kurssille saapui viisi hakemusta, mutta kaksi osallistujaa ei pystynyt sitoutumaan kurssin aikatauluun. Näin ollen kurssille ei saatu riittävästi hakijoita.

Yhteistyö:

Aivovammaliitto järjesti kaksi kurssia (kts. ylempänä) Neuroliiton kanssa. Aivovammaliitto ohjasi hakijoita myös Tatu ry:n kursseille.

Kehittäminen

Toimintavuoden 2021 alussa toiminnassa oli henkilöstövaihdos. Toimintavuotta 2022 alettiin suunnitella yhdessä kurssiohjaajien ja kokemustoimijoiden sekä Aivovammaliiton työntekijöiden ja luottamushenkilöiden kanssa. Kurssitarjontaa uudistettiin vuodelle 2022.

Yhteistyökurssit Neuroliiton kanssa koettiin pääosin positiivisena asiana ja yhteistyötä on tarkoitus jatkaa tulevaisuudessa. Muitakin yhteistyötahoja on alettu selvittää.

Pilotoitu Verkkokurssi koettiin onnistuneeksi. Loppuvuodesta 2021 saimme palautetta, että verkkoympäristössä toteuttaville kurssille on jatkossakin tarvetta.

Kuntoutussuunnittelija on ollut mukana järjestötoimijoiden sopeutumisvalmennustyöryhmässä sekä sosiaaliturvaopastyöryhmässä.

Sopeutumisvalmennuksen ja kurssitoiminnan kehittämistyö jatkui liiton sisäisenä toimintana.

9. Hankkeet

9.1 Tee kypärätempu-projekti 2018 - 2021

Toiminnan sisältö ja toteutus

Tee kypärätempu oli aivoterveystietoutta, aivovammatiedostusta ja aivojen suojelua kehittävä hanke, joka suuntautui erityisesti alakouluihin ja nuorille. Hanketta on pilotoitu kolmessa alakoulussa, mutta viestintä on ollut valtakunnallista.

Hanke jatkui elokuun loppuun 2021 saakka, jolloin hankkeessa tuotettu perehdytysopas lasten ja nuorten aivo-opetusta varten tuotiin osaksi Aivovammaliiton toimintaa. Koronapandemia vaikeutti opettajien kanssa tehtävää yhteistyötä kevään 2021 aikana ja opettajia karsiutui etäkoulutuksista pois etävälineiden käytön vuoksi tai muista aikataulullisista syistä.

Syksyllä 2021 julkaistiin 5 aivovamma-aiheista podcastia. Podcastit tehtiin yhteistyössä Artlab-studion ja vapaaehtoisten vammautuneiden kanssa. Podcastit olivat osa tiedotuskampanjaa, joka suuntautui yläkouluihin ja nuorille ja siitä otetaan yksittäisiä jaksoja osaksi opetusmateriaalipakettiin. Opettajat ovat olleet podcastin suhteen hyvin kiinnostuneita, esimerkiksi sen hyödyntämisessä osana aivoterveysopetusta, joten tämä tulos käy hyvin yhteen tavoitteiden kanssa.

Syksyllä tehtiin yksi aivoterveysteen ja aivovammojen ehkäisyyn tähtäävä tapahtuma Saarijärven koulun kanssa. Oppilaat katsoivat aivovamma-aiheisen videon ja tekivät sen pohjalta piirustuksia aivovammoista ja niiden ehkäisystä.

9.2 Tukea aivovammautuneen läheiselle -hanke 2019 - 2021

Aivovammaliitto on saanut STEAlta rahoituksen Tukea aivovammautuneen läheiselle -hankkeelle vuosille 2019 - 2021. Tarkoituksena on kehittää voimavaraistavan tuen malli, jossa läheinen saa hoidon alkuvaiheessa tarvitsemaansa tietoa ja tukea hoitohenkilökunnan ja vertaistukihenkilön avulla. Voimavaraistavan tuen mallin tavoitteena on edistää aivovammapotilaiden läheisten jaksamista ja hyvinvointia. Yhteistyötä tehdään Metropolia Ammattikorkeakoulun, HUS Neurokeskuksen, Suomen Neurohoitajat ry:n, Sairaanhoidajaliiton, OLKA-toiminnan, Itä-Suomen yliopiston ja Aivotalon kanssa.

Hankkeen tavoitteet:

- Edistää aivovammapotilaiden läheisten jaksamista.
- Viedä tietoa aivovammapotilaan hoidon etenemisen prosessista läheisen näkökulmasta.
- Laatia voimavaraistavan tuen toimintatapa aivovammapotilaita hoitaviin yksiköihin.
- Luoda yhteisöllisen oppimisen foorumeita, joissa osallisena ovat aivovammautuneet ja heidän läheisensä, vertaistukihenkilöt, sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset ja opiskelijat yhteistyössä Metropolia Ammattikorkeakoulun kanssa.

Hankkeen kohderyhmä

Traumaattisen, yli 16-vuotiaana vammautuneen aivovammapotilaan hoitoon osallistuvat henkilöt hoidon alkuvaiheessa (teho- ja vuodeosastot), läheiset, sairaanhoitajat, lähihoitajat, puheterapeutit, sosiaalityöntekijät, toimintaterapeutit, fysioterapeutit, kuntoutussuunnittelijat, neuropsykologit ja neurologit.

Hankkeen toteutus: Voimavaraistavan tuen malli

2019 järjestettyjen työpajojen pohjalta kehitettiin, simuloitiin ja arvioitiin voimavaraistavan tuen mallia, sekä siihen sisältyviä materiaaleja yhteistyössä Metropolia Ammattikorkeakoulun kanssa. Mallin ja materiaalien avulla, jotka sisältävät tietoa ja tukea läheisille ja työkaluja ammattilaisille, hanke on edistänyt aivovammautuneiden henkilöiden läheisten jaksamista. Voimavaraistavan tuen mallin materiaalit sisältävät Läheisen polku -videon ja -kuvan sekä Aivovamma – opas läheiselle -esitteen. Lisäksi on kehitetty ammattilaisille tarkistuslista, joka integroidaan tulevaisuudessa osaksi sairaalayksiköiden toimintaa, sekä perehdytysmateriaali, jota ammattilaiset voivat hyödyntää esimerkiksi uuden kesätyöntekijän perehdytyksessä tai osana koulutuspäivää.

Hanke edisti vertaistuen kehittämistä yhteistyössä OLKAN ja Aivovammaliiton vertaistuki- ja kokemustoiminnan kanssa. Hankkeen työntekijä oli mukana vertaistuki-chatin toiminnassa. Lisäksi hanke verkostoitui OLKA-toiminnan työntekijöiden kanssa kansallisesti. Tällä varmistettiin hankkeen tuottamien tuloksien juurruttaminen osaksi Aivovammaliiton toimintaa tulevaisuudessa.

Kehitetyn mallin avulla ei ole pystytty keräämään riittävästi läheisten kokemuksia saadusta tiedosta ja tuesta. Läheisiltä on vaikea kerätä tietoa saamastaan tuesta akuutissa tilanteessa, koska mallin käyttöönottovaihe on sairaaloissa vielä kesken. Läheiset olivat kuitenkin mukana voimavaraistavan tuen mallin kehittämisessä, ja ovat jakaneet omia ajatuksiaan siitä, minkälaista tukea ja tietoa he olisivat halunneet saada potilaan hoidon alkuvaiheessa. Läheiset myös osallistuivat mallin arviointiin ja simulointiin, jonka pohjalta on saatu pätevää tietoa mallin soveltuvuudesta käytäntöön, läheisten tukemisessa. Hanke on saanut positiivista palautetta niin läheisiltä, ammattilaisilta kuin yhteistyökumppaneiltakin asettamiensa

tavoitteiden saavuttamisessa. Hankkeen loppuvaiheessa useilla tahoilla heräsi mielenkiinto myös hankeprosessia kohtaan, ja sen koettiin olevan hyvä esimerkki tuleville hankkeille ja projekteille.

Tiedottaminen

Hanke on vienyt tietoa aivovammapotilaan läheisen polusta kohderyhmille ympäri Suomea erilaisten tapahtumien ja viestinnän kautta. Esimerkiksi läheisten oppaiden tilastoinnilla on varmistettu, että läheiselle tietoa on nyt mahdollisesti saatavilla sähköisen muodon lisäksi kirjallisena oppaana kaikista yliopistosairaaloista Suomessa sekä monesta muusta hoitavasta yksiköstä. Hanke on viestinyt aktiivisesti alan ammattijulkaisuissa ja hyödyntänyt sekä Aivovammaliiton omia että yhteistyökumppanien tiedotuskanavia (Aivoitus-lehti, some, blogijulkaisut, uutiskirje, webinaarit, tapahtumat). Tämä on samalla luonut erilaisia yhteisöllisen oppimisen foorumeita niin läheisille kuin ammattilaisille ja opiskelijoillekin. Yhteistyö Metropolia Ammattikorkeakoulun kanssa on mahdollistanut pedagogisesti pätevän osaamisen kehittämisen hyödyntämällä erilaisia oppimismenetelmiä (esim. simulointi, learning cafe). Tämä on osaltaan lisännyt ammattilaisten osaamista, tietoisuutta sekä yhtenäistänyt ja edistänyt läheisten saamaa tukea tasa-arvoisemmaksi hoitopaikasta riippumatta. Hanke on myös ohjannut opinnäytetöitä tulevaisuuden ammattilaisten oppimisen tukemiseksi.

Kehittäminen

Vuonna 2021 edistettiin Voimavaraistavan tuen mallin ja materiaalien käyttöönottoa Suomen sairaaloissa ja sairaanhoitopiireissä. Hanke järjesti vuoden 2021 alussa seminaarin, jossa tuotetusta materiaalista tiedotettiin kansallisesti ensimmäistä kertaa. Lisäksi vuoden aikana hanke järjesti verkostotapaamisia, yksikkökohtaisia vierailuja, popup-tapahtumia, sekä osallistui aktiivisesti liiton omiin edustustapahtumiin, mutta myös yhteistyökumppaneiden tapahtumiin. Verkostotapaamisiin osallistettiin ammattilaisia ja läheisiä, sekä tuotettiin perehdytysmateriaalia mallin juurtumisen käytäntöön varmistamiseksi hankkeen loputtua. Vuoden 2021 lopussa hanke järjesti valtakunnallisen seminaarin Metropolia Ammattikorkeakoulun tiloissa, jolloin Voimavaraistavan tuen mallista vietiin tietoa kohderyhmän lisäksi myös hoitoalan opiskelijoille. Hankkeen tulokset ja tuotokset juurrutettiin myös osaksi Aivovammaliiton omaa toimintaa. Vuoden lopussa hanke järjesti loppuseminaarin.

10. Talous

Liiton taloudellinen tuki muodostuu suurimmalta osalta STEAn Aivovammaliitolle myöntämiin avustuksiin. Aivovammaliitto sai avustuksia yhteensä 936 140,00 €. Koronaviruksen vuoksi peruutettujen tapahtumien vuoksi vuodelle 2021 myönnetystä avustuksesta osa siirtyy käytettäväksi vuonna 2022. Siirtyvä avustussumma on poikkeuksellisen suuri koronapandemian vuoksi.

Liitolla on myös pienimuotoista varainhankintaa, joka on yksi keskeisistä kehittämiskohteista tulevina vuosina. Varainhankintaa on kehitetty pienin askelin myös vuoden 2021 aikana. Aivovammaliitto on liittynyt Lahjoittamo.fi-alustaan ja Aivovammaliiton verkkosivuille on luotu oma sivusto lahjoituksia varten. Lahjoituksia kerättiin kolmella kärjellä: aivovammatutkimuksen tukeminen, aivovammaluentojen järjestäminen ja aivovammautuneiden ihmisten harrastustoiminnan tukeminen. Jälkimmäisestä järjestettiin sosiaalisessa mediassa ensimmäinen varainkeruukampanja, jonka toteutti Aivovammaliiton työntekijä, joka vastaa sosiaalisen median Facebook-, Instagram- ja TikTok-kanavien viestinnästä. Varainhankinnalla ei saatu merkittäviä tuloja vuoden 2021 aikana. Haasteena varainhankinnassa on, että Aivovammaliitolta puuttuu henkilöresurssi varainhankinnan toiminnan kehittämiseen.

Tilinpäätös

Tilinpäätös on toimintakertomuksen liitteenä.

11. Lopuksi

Kiitos kaikille yhteistyökumppaneille, vapaaehtoistoiminnassa mukana olleille, jäsenistölle ja henkilöstölle työstä aivovammaisten henkilöiden yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Meillä on edelleen paljon tehtävää aivovammojen ennaltaehkäisevässä työssä, aivovammatietouden lisäämisessä ja aivovamman moninaisuuden ymmärtämisen lisäämisessä. Aivovamma on monimutkainen vamma ihmisen monimutkaisimmassa elimessä eli aivoissa. Se aiheuttaa jokaiselle vammautuneelle omanlaisensa oireet ja vaikuttaa myös läheisten elämään.

Vuosittain aivovamman saa noin 20 000 ihmistä, jälkitilan oireista kärsii noin 100 000 ihmistä ja noin tuhannella ihmisellä aivovamma on välitön kuolinsyy. Pelkästään edellä lueteltujen lukujen valossa aivovammojen yhteiskunnallinen merkitys on valtava, jonka lisäksi se aiheuttaa vammautuneelle suuria inhimillisiä kärsimyksiä. Aivovammojen yhteiskunnallisesta merkityksestä Aivovammaliiton tulee lisätä tietoisuutta yhteiskunnallisille päättäjille ja koko väestölle. Aivovammojen ennaltaehkäisyyn tulee panostaa enemmän, mm. katujen kunnossapidon parantamisella varsinkin talviaikaan, humalahakuisen juomisen vähentämisellä ja kypärän käytön lisäämisellä.

Aivovammojen oikea-aikaiseen diagnosoitiin ja oikeaan hoitoon sekä kuntoutukseen tulee saada parannuksia. Tulemme toiminnassamme edellä mainittujen asioiden lisäksi tulevaisuudessa panostamaan aivovammautuneiden vakuutusyhtiö- ja sosiaaliturvahaasteiden korjaamiseen.

Vuonna 2022 Aivovammaliitto viettää 30-vuotisjuhlavuotta. Tuomme aivovammoihin liittyviä asioita esille useissa eri kanavissa ja olemme mukana erilaisissa tapahtumissa ympäri Suomea.